

MPSV: Tvrzení NKÚ o podpoře zaměstnávání osob se zdravotním postižením jsou nepřesná a zavádějící

Ministerstvo práce a sociálních věcí reaguje na nepřesná a zavádějící tvrzení ze závěru kontrolní akce Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ), který mimo jiné tvrdí, že hlavní prioritou by mělo být pouze usnadnění přístupu osob se zdravotním postižením na volný trh práce, nikoliv na chráněný trh práce, v rámci něhož jsou podporováni zaměstnavatelé, kteří zaměstnávají více než 50 % osob se zdravotním postižením (OZP) z celkového počtu svých zaměstnanců.

„Už loni na podzim jsem informoval NKÚ, že s jejich závěry nesouhlasím, protože jsou vytrženy z kontextu, bez znalosti problematiky. Tyto připomínky ale nebyly ve zveřejněné zprávě zohledněny,“ uvedl náměstek pro řízení sekce zaměstnanosti a nepojistných sociálních dávek Jiří Vaňásek. *„Zjištění NKÚ neprokázala žádné pochybení, pokud jde o výplatu finančních prostředků, všechno bylo v rámci zákona. Opatření, která NKÚ zmiňuje, jsou zaměřena na chráněný trh práce a příspěvky jsou nárokové, tedy splní-li žadatel - zaměstnavatel osob se zdravotním postižením podmínky, musí mu být vyplaceny,“* dodal náměstek.

Podle jeho slov přitom nelze souhlasit s tvrzením NKÚ, že by podpora zaměstnávání OZP na volném trhu práce měla být vždy preferována. *„Právě chráněný trh práce pomáhá handicapovaným, kteří nacházejí uplatnění na volném trhu práce jen velmi obtížně,“* řekl náměstek. Průměrně je takto podpořeno 35 tisíc zaměstnanců se zdravotním postižením, kterým by jinak hrozila ztráta zaměstnání.

NKÚ dále uvádí, že podpora zaměstnávání OZP na volném trhu práce činila pouze 903 milionů korun. *„Částka neobsahuje podporu osob se zdravotním postižením nástroji aktivní politiky zaměstnanosti, které se nespécializují výhradně na tuto skupinu, ale jsou zaměřeny na podporu zaměstnávání na volném trhu práce. Jedná se například o rekvalifikace, společensky účelná pracovní místa, případně veřejně prospěšné práce,“* vysvětlil náměstek Vaňásek. Jenom v roce 2015 bylo v rámci těchto nástrojů podpořeno více než 11 tisíc OZP v celkové výši více než jedné miliardy korun.

„Nesouhlasím s tvrzením, že chráněný trh podporuje i tzv. náhradní plnění. Cílem povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením ve výši 4 % je motivovat zaměstnavatele na volném trhu práce zaměstnávat handicapované, což je možné třemi způsoby,“ vysvětlil náměstek. Nejpřínosnější formou plnění je přímé zaměstnávání, nicméně zákon žádnou formu neupřednostňuje a umožňuje jejich kombinaci. NKÚ uvádí, že v rámci náhradního plnění jen 42 % zaměstnavatelů dodávalo výhradně vlastní výrobky a služby a náhradní plnění tedy neslouží svému účelu. *„Zaměstnavatelé se mohou dle zákona zabývat kromě výroby a služeb i ekonomickou činností, mimo jiné např. logistikou, obchodem či zprostředkovatelskými službami. Není možné dovozovat, že v případě zaměstnávání osob se zdravotním postižením jsou takovéto činnosti oproti výrobě druhořadé a měly by být vyloučeny z náhradního plnění,“* uvedl náměstek Vaňásek.

Podle MPSV je pro účely sledování efektivity nástrojů podpory zaměstnávání OZP více vypovídající vývoj absolutního počtu uchazečů o zaměstnání, než podíl počtu OZP na celkovém počtu uchazečů. K 31. 12. 2010 bylo v evidenci ÚP ČR evidováno 69 499 OZP. K 31. 12. 2015 to pak bylo 58 584 lidí, tj. o téměř 16 % méně. *„Úřad práce ČR rovněž důsledně kontroluje plnění podmínek určených pro poskytování příspěvků na podporu osob se zdravotním postižením, kdy vše probíhá v rámci správního řízení. Podmínkou pro přiznání příspěvku je zřízení nebo vymezení chráněného pracovního místa, čemuž*

předchází ze strany ÚP ČR u zaměstnavatele šetření nebo kontrola,“ dodal náměstek Vaňásek.

Ministerstvo také nevychází pouze z výběrových šetření pracovních sil (VŠPS) prováděných ČSÚ, jak tvrdí NKÚ, ale zejména ze statistik uchazečů o zaměstnání evidovaných ÚP ČR, tj. z počtu a struktury uchazečů, kteří jsou osobami se zdravotním postižením. Údaje o celkovém počtu zaměstnaných OZP z VŠPS nerozlišují, zda je osoba zaměstnaná na volném nebo na chráněném trhu práce. VŠPS je tedy pouze podpůrnou informací.

MPSV se v rámci kontrolovaného období 2010 – 2015 dle závěrů NKÚ nedopustilo jakéhokoli porušení právních předpisů při výplatě příspěvků na podporu zaměstnávání OZP, kdy veškerá finanční podpora byla poskytována v souladu se zákonem.

*Petr Habáň
tiskový mluvčí*